

ХАППЫЫСТА ӨЛӨРДӨЛЛӨР

«Миндагайы» совхозка агроном Г. А. Колесова садагыты-
бан одуруотчуттар
эвеколара ханныыста
отордугутун сагалла-
та. Ханныыктаына би-
рыта 10 гонстарга
айнахтарарын, би-

данийн туругунаа 0,8 гектарга олортуулар. Ойно ууну кутгаралар. Бу үлэи тракторист Сергей Кузьмин ылар. Хаппынага сирин ойгохууге гар онытаах механизатор Г. Е. Дьяков, сней сылдыар.

Ыаннык фермалар
сайылыктарга тахсан,
блехторун булдулар,
Валерий Диодоров
сээршайдаз Кыстык

Күгдә ферманын маныпкысыздыгына Халба-нынга сайылдыхтары. «Юбилейный» Сайлаус Оңко, Кы-тык Күгдә бастагы тор-пурун коллективна Ха-лырдыкка таарыстар. Сайылдыктарга барыла-рыгар аманаттарга кесендербону спатин тэрилиннэ. Отделение үрдүнэн күннэ, 3100 центнер үүт манар буолар. Ол аата нэ-дирэ манар үүтү мадого мааны 2 тононаа эбиллэнэ.

Н. ФЕДОРОВ

Н. ФЕДОТОВ.

Оройуон киинигэр үүт сылаа сайа дьэбэз кинирэйдиттэн урууг ас тиһиги быспакка атыыланар. Ыччат наставнига А. М. Федосеева маастардаах адыс үлэһиттээх коллектив сүд биеэ ыйыгар 167 тыһ. солк. валовой бородукуйаны оҕорон билланын 24 бырыһыанынан суоһарда. Манна төһүү үлэһиттэринин маастары солбууааччы М. Е. Андреева, старший лаборант О. П. Сергеева, лаборант А. И. Елифанова, рабочий В. И. Соколова буолаллар. Сыха аастык сылга оройуонун бастаабыт ситиһимттиг быйыл даҕаны чинэтэһэхтэрэ дин эрэниэххэ сөп.

Коллектив бу күүнэргэ кышны онорерго бэлэмнэнэр.

Снимок: коллектив
субэланар. Ортоку — наас-
тар А. М. Федосеева.
Р. Сивцев фотота.

ПААРДААНЫН САЛБАНАР

Хатмыг механизаторда-
ра эрдэтэйгээр паардаахын-
га K-701 уснаа ДТ-75
маарналаах трактордарыг
нэг икнй смснанаа үдэл-
лэн эрэллэр. Эннлгн
ханыга барыга 445 гек-
тар нзннээх снр бэлэмн-
ннэхтээх

Механизатордар пазары
көчөктөрүнүн 30 см тийиз
дыркызын багытталар.
Күнүзгө ишчилерлер — 38
гектар. Итинин уулдун
соруахтарын сотору бұ-
төрөгө дуулулалар. Са-

Х Х Х
Карл Маркс аатынан
союздун пазардаанына
туурт трантор турун.
Икин сменан уулдин
транстористар азеналарын
Н. А. Тураткев сатар.
Минин оныггах механи-

II. ПУДОВ

 $\chi \quad \chi \quad \chi$

Карл Маркс аатынан
советска дарааһынгга
туурт трантор турунча.
Икки сменан үлэниир
транктористар звеноларын
Н. Л. Турингаев сайайар.
Манча оһуутуох механи-

[illegible]

«Малы» ферма холдингта Кураанах Эббэ-дэ таарыста. Холдинглар нэстэн устата Сирдинг алахан 1042-тин кг үү-үү мабэтэра. Отгон

мэчхирэгт хэснэгэр 1260-
нуу нь үрүн нлгэн
нлгэн талхуур
Мөрөн Местинова
салаар «Куестис» фер-
ма бичигт комсомольская
коллектива нлх ахсын
тан 4100-туу нь үүс-
нэр сөрүг турурууна
Кинлэр Тонторго сайн
длхлхара

А. ВАРЛАМОВ
бизнес общ. корр

СССР Министрлерин Советта «Коллективнай садоводствои уюна оџурут хааайыстыбатын салгы сайыннар даяаллар тустарын» уураах млднна. Онно 1986—1990 сылдарга коллективнай садларга садорой участваглары сыл ахсын 1—1,2 млдүйөгүн элбегинин хаачыйыш корулунн. Союзной республикалар Министрлерин Советтара коллективнай садоводствои уюна оџурут хааайыстыбатыгар олохтомут бэрэдегинин сир участвагыл бизирини хаачыйыах тустаахтар. СССР Госагропромугар уюна млн млстаалардагыл организарыгар садоводчеснай табарыстыбалары итнннн оџуруттуттар коллективтарын олодор матырыбаалларынан уюна отоннор, оџурут аста-

рын, сибээкчлэр итгэнэ атын
культураһар сиамаһарынан хааччы.
Аһыны тарыһы сүтүрүлүһүнэ. Иэ-
дэллэннээр аһыһыһа аһын
сиддара сыйыһы дүгүрүн оло-
рон таһарыһы элбэгэр. 1987
сылтан сараланы дэллэннээр ту-
туу митирыйааларын, савитар-
най-техническай оборудованне сү-
рүн көрүһүрүһэр маддмалтын
толору хааччыһар далаһлар көрү-
түһүһэр.

Центросоюзда уюна саясий республикалар Министрларин Советларигар сараводческэй табарыстыбадар чыгарыарыттан итээн-из атын труккуннартан ордор тых хаһаайыстыбатын бородууксулатын атылыаһынны, потребительскэй кооперация предриятиелара уюна тарыталара сараводческэй та-

баарыстыбаларын кытары өрүттөр
тыз хаааайыстыбатын бородуусу-
батын тутуууга, аткылаанынга
итизинэ табылгы хардырыга эбэ-
һиэстэниилэрин көрөр дуогабар-
дары түһэрсинэлэрин хааччыскал-
лытар аылдына.

Садоводческий табаарыстыба-
дыга үлөзсөт Апа дойду Улуу
саянтин Кытылзаахтарин уонна
ССРС Сабиланылзэх Куустарин
ветеринарын ылыгыа чолчотилар
институтинилар Садоводческий та-
баарыстыбалар уонна окуруотчут-
тар колледжтарин чилиннэрин
транспортуна, олох-дааһах өсөтү-
нэ уонна эргиллэни хааччыйыа-
ны туһунарыга атын көккө даа-
баллар көрдүгүлөр.

(CCTA).

Партийная группалар төбө да арыяах чидээннээх-
тэрин ичин улэ саамай алын подразделенийтыгар
бываачы, дэон үөнүгүр үлөмүр буолан оруоллара
уонна суолтадара улахан. Кинилэр коллективы ох-
суудаах үлэсэ көбүлүлүлэр, партия уураахтарын
олуохтоо кылларынын төрүөсүлэр.

Брөнүннүүр-техническай предриятие автопарка-
тар коммунист Ф. Н. Иванов салаваччылаах
партирүп хайыс да сыйыс үлэлиир. Группа чи-
лэннэр техника күүбүн мунутуурдук туһаныыга,
былланары толоруута, водителлэри биир сылга-
соруужа түмүүгэ сабыдымалара улахан. Сыл аастыт
ыдырытар автопарка 2501,4 тыһ. тонна-километры
сүүрүн табаагы эргитиһ былаанын 132,2 бырыһыан
толордо. Оттон табаагы таһыы сорууда 3,4 тыһ.
тоннаан аһарылтына.

Техника нэгдүүн үрдэлтнээ, сананы, бастыг олохсохуйга Эрлик Эрстийн аатын сонхон эрэмүүнүүр мастерскойнаа партиний группа (группир) Р. Р. Иванов, элбэг огорор, Механизатордар тийр-ганаа үлэлтээ, сааскы ынныг техника сахала суох үлэлэллннн хааччылыга нэмэлэр билэлэрдн тубста.

Од эрэри партийнай группалар үлэлэригэр, ону тэрийнигэ үлэ билигин да сикэтэ суох. Партийнай төриэтэлэр улаахан суолталаах хабзааһыстыбоннай бонпуруостары быһаарар хампааниналарга партийнай группалары туһаныыларга сүгүһүнэлэ илин. Производственной учаастактарга баар группалар былааннаахтык, коммунистарга чопчу соруудахтары бизрэн үлэлэтиннэрэ тыаллыбат. Партигруппа үлэлэрини сьезд ирдэбиллэрингэр сеп түбэһиннэрен уларьта тутуу олус бытаан.

Партизуналар туохха барытыгар коммунистар бэйэлэрин көбүлүүр оруоларын ситиһингэ бэлэҕэ-түпү күүһүрдүүхтэххэр. Коммунист партия дьа-дылытыгар тобо бэринилээдэ, идеялобо, активлобо туох халымы иһингэ киһи тустаах эбэһиннэни хай-дах толорорунан быһаарыллар. Ол иһингэ группа муньахтарыгар коммунистар Устаап көрдөбүллэ-рин хайдах толороллорун туһунан отчуоттааһына-рын ситиһиэххэ. Ылааннары уонна социалистиче-ский эбэһэзалистическэй толорууга, производство резерваларын туһага таһаарыма, сага техниканы уонна бастыи технологияны олохтообунна, үдэ дьисциплинаһын бөгөртөтүүгэ рабочай мизэни таба туһаныма барытыгар коммунистары түмүү-сүрүгэ тувар.

Билигтэй нэм дэбуннаах соруутарыгтэй бичр-
дэстэрийн матырыялыг, уматгыг уонна сырыну
хоргоомообокко кичээлэнтэй туһаны буолар. Бил-
лэриг курдук, маныаха бэрэдэк билигин толору
олохтоонно дигрээ көрөтэй. Итинээхэ хас биридн
номмуунет быһаччы ороһоро, бэйэтн холбоорун
көрдөрө, атыттартан ирдирээ эрийккэр.

Партийная группа коммуниста дэон үдэлнэр, олоор усудуубаларын тулсарыга, коллективнаа бэдэртнээн үдэлэлэни тэвгитэ болмонтодоохтун сыйманнаахтаахтар. Хас биридэн үдэлит бэйтэн нинигэр туруорууллубт соруугар бэхаарыгыгэр сирэй эппэнтнээн үдэлнэ эдээн оногоохха сен. Мэвнэ барыгтар партийнай группалар бэбаччы ороонохтаахтар.

Арыгдааыны уина алгоголизмы туораты дьаадаларын олоххо ииларинга, чэгин-чэгин олобу пропандаааыныга үлэ коллективтарыгар парт-группалар аааах үлүн ытыгар аналлаахтар. Арыг-та суох чэгин-чэгин олох ийин охсууар обшест-волага чигинири тардыта партийнай группалар номону оноголооро эрэйидер

Партикомнар, партбюролар группалар үлэмэрин тэрийннэг, минилэргэ көмөлөһүүгэ утумнаахтык үлэ-дигэхтээхтэр. Дуннунин, билгин партинай группалар тэрийннэхтэринэ даданы минилэр саяайааччыларыгар үлэ формаларын, ыымаларын баһылаа-һыннарарга көмөлөһүү, субэни-амтчы бэргин ылаа-лыбат. Бу отунун партинай тэрийтэлэр секретар-дара ессө да албэри онороллоро ирдээр.

Бу нундирга, ханна кыяллар сирдиритер, сезоннай үлдэлдөр, сабылык фермаларга партиянык, партийнай-комсомольский группалары тэриштэлнэхтэ уонна кынылтар үлэ коллективтарыгар туруоруллубут соруктары олоххо кыларгыта рабачайдары биир сылта-сорукка түмүүдэрин ситиһинэхтэ.

Партийнай группалар бойбуой дьоруларын, коммунистар догуулааиннарин уонна элбэтигастарин урдэтиг пэтилетка бастаы сылын уонна бүтүнүүтүн былаанарын толорууга бае аныаатынан буолар. Хае бирдин группа үлэтин хыйсхата, усулуобуйата, былаарар соруктара тустуспаларын итин минилэр бары ССНП XXVII съезе турдурбут соруктарын олохо киллэрэтигэ үлэтиниллэр. Партийнай группалар ити дьорунаах аналларын кодьуусуохтук төрөйүн бир боччумнаах сорук.

Продолжение

В. ПЕРМЯКОВА

көрсүһүүлэр, байата эп-
итинин, киһи уонна
айылга, хамсыр-харамай.
Ити уустук теманы, өрүү
көрсүдүлөр проблеманы си-
һилин үөрэтэ, дьон билни-
тигэр-көрүүтүгэр дьонун-
нук, оруннаахтык тиэрде-
сатырынан биһир идэлээх-
тэригэр үтүө холобуру
көрдөрөр. Киһи хаһыакка
үлэтин-үлэтин, биллэрин
курдук, телевидениегэ
«Хамсыр-харамай айга-
тигэр» дьон олус сөргө-
бэлэнэн көрүлэр про-
грамманы баһылаан-көһү-
лээн ыһтар буолбута
бис-алта сыллаарынан
сааламмыт. Василий Ми-
хайлович аан дойду үтүс
государстволарыгар, бары
континенттарга сылдыбыт.
«Комсомольская прав-
да» күннэрин бүтэһигэр
Нерюнгли үтүс коллектив-
тарыгар суруйааччы, ха-
һыат аналлаах корреспон-
дент, Ленинскэй бириэмэ-
йэ лауреата Василий Ми-
хайлович Песков кытта
көрсүһүүлэр буолдулар.
— Мин эһизэ Венгрия
Народнай Республикасы-

гар сылдьан баран, дьэ-
бэр тохтообонко, быһа кө-
төн кэлдим. — дьэте Васи-
льевич орто профтехучили-
щега үөрэнээччилэри уон-
на преподавателлэри иһи-
та көрсүһүүтүгэр. — Онон
Европада биһир улахан
уонна киһи сыһыанары-
гар олус табыгастаах Ва-
йитин проблемаларын
биллестибит. Уопсайынан,
мин журналист, суруйаач-
чы уонна киһи телевиде-
ниега «Хамсыр-харамай
айга-тигэр» дьон биһир-
лэри ыһтааччы быһыы-
ларынан үлэм сүрүн те-
матынан киһи уонна
айылга проблемалара
буолаллар.
Итинтэн салгыы В. М.
Песков киһи олоһор олус
улахан суолталаах киһи
уонна тулалыр айга сы-
һыаннаһыларын, харда-
рыта ситэрсиллэрин тус-
тарынан олус интэриһин-
нэйдик кэлсээтэ. Көрсү-
һүү бүтэһигэр киһи мус-
тубут дьон элбэх бопһу-
руостарыгар эппиэттээтэ.

Хаһыакка, телевидениега
Саха сири айыллартын ту-
һунан кэлсээтэ, көрдө-
рүү, айылланы харыстаа-
һын проблемаларын ыйып-
тыкка киһи майнык эп-
пнэттээтэ.
— Мин айылланын, хам-
сыр-харамай айгалары-
нан сибээстэн үлэтири
киһи буоларбынан Саха
сири туһунан олус интэ-
риһиргин истаһи уонна
аарабын. Манна сотору
кэлэн көрөн-көтөн, ол тү-
мүгэр телевидениега да,
хаһыатынан да биһирлэ-
ри, суруйуулары оңоруох-
пун баарабын. Мин ити-
ни ылдыт буоллабын
буолан эппэтин, бу — чу-
гастаагы сыал-сорук. Са-
ха сире улаханнан, фло-
рата уонна фаунага баа-
һынан, өссө тыгьылыба-
табынан олус тардар.
В. М. Песков профтех-
училищега маалдьыттан
инниэ Нерюнгли ыччат-
тарын «Айа» туристиче-
скай кулуубун чыһан-
нарын кытта көрсүспүтэ.
Онон киһи Алтайга түк-
тайга үөһүгэр 40-тан тах-

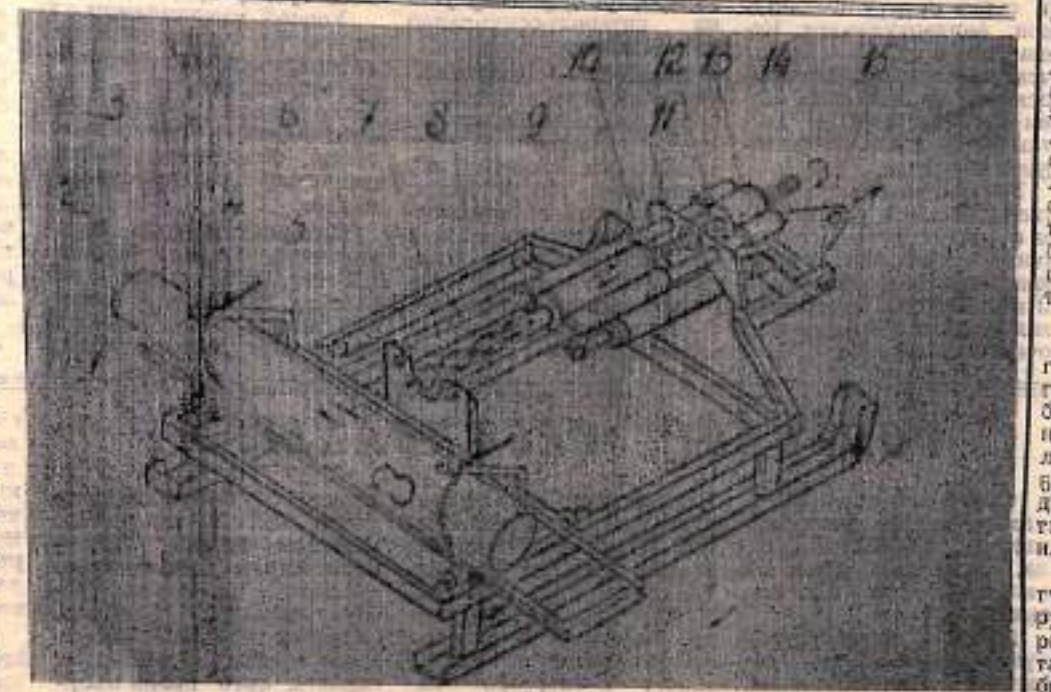
са сыл бүтэн, ханна да
барбакка саһан олоһот
Лыковтар дьэ-кэргэннэ-
рин туһунан өлгөөх слай-
дары көрдөрбүтэ. Киһи
Лыковтар тустарынан
«Комсомольская прав-
да» суруйан турардаах.
Лыковтар 20-с сыллар-
даахха бандыытар элэ-
рүөхтөрө дьон түк тайга-
га күрээбиттэр. Онгон
дьонно көстүбүнэ үүтээн
туттан, хортусуу, дьэ-
һинни ыйынан, айылга
үүнээбилэринэн аһылы-
танан, балыктан, бултаан
олорбуттар. Киһилэр баста-
ан летчиктар көрбүттэр,
онгон геологтар маһида
булбуттар. Киһилэр туста-
рынан дьонно-сөргөдэ Ва-
сийи Михайлович бил-
дэрбиктэ.
«Комсомольская прав-
да» күннэринин сибээс-
тэн Песковтун 180 му-
һуутта устата мини көрсү-
һүүтэ сылдыһын журна-
листкай олоһун биһир кө-
рө түгэниһин буолар.
Н. СЕДАЛИЩЕВ,
журналист.

Съезд уураахтарын — олоххо! БЭДЭРЭЭТ—ОЛОХ МОДЬУЙУУТА

«Чурапчы» совхоз аас-
пыт пятилеткага тыа ха-
һаайыстыбатын бородуу-
скаларын софотуопкалаа-
һыта муһаана суох тү-
мүктэри ситиспит. Ол
курдук, үтүө, эти уонна
туттаары госуларствога
туттарын биэс сыллаагы
көрбүлэрэ ылыллыбыт-
та. Пятилетка бастаан
сылларыгар ночнооттоох
хаһаайыстыбалар ахсаа-
нарыгар күрө сылды-
быт буоллахтына аас-
пыт сылта баһаайысты-
банын түбүстэ: балырын
совхоз 547 тм. солкуо-
байдаах барыһа ылбыта.
Базаны төрүннэгэ, капи-
тальнай тутууну ыһтыма
оройуонга нөхтүт ба-
чысмытыгар бэлэстэм-
мит соруктарытын голор-
дубут. Биэс сыл устата
хаһаайыстыбанын ыма-
нан 1706 тм. солкуобай-
даах тутуу ыһтылына.
Итин таһынан бэдэрээт
тэһэр тэригэлэр көмө-
лүнэн 200 миэстэлээх ку-
лууп, 25 автомашинна
аналлаах арболит таран,
50 усулуобунай единица-
лаах өрөмүөннүүр мастер-
ской үлэбэ кылларыллы-
лар. Уопсайынан, кэлэр
сылларга үтүө-аһы элбэ-
тэргэ солтоох тутуулар
бааллар. Сүрүн производ-
ственной фондлар улаа-
тылар.
Ол эрэри производст-
оны сайыннарыы туру-
га биллэти көрдөүлэр
та ыраадынан эппиэттэ-
эт дьон быһаччы этиэххэ
наада. Сорох салаа үлэ-
лэргэ бородууһуна бэйэ-
дэ тулар сыаната олус үр-
дүк, дьон-халхы модьүүс-
тэһити үлээһини ылаа-
лалар.
Балларин курдук, үлэ
түмүктэра үтүө-аһы оңо-
руу ылаовой көрдөрүүлэ-
ринэн эрэ сыаналаматтар.
Үлэ дьоннээх сыана-
была производствого оро-
ноттаммыт материалнай
уонна финансовою средст-
волар төһө көдүүһү би-
рэллэринэн оңоһуллох-
таах. Бу өттүнэн көрөр
буоллаха, түмүктөр мөлтө-
хтөр. Сүөһү инитин
хаһыстыбанын көрдөрү-
лэрэ олус намыахтар.
Хаһаайыстыба биһир фу-
ражнай ыһахтан үтүө
ыһыта оройуонга саа-
май намыах көрдөрүү-
лээх. Ааспыт пятилетка
устатыгар 1003 сүөһү
көһүнүн олло. Итинэн
150-ча тонна эт сүтэри-
линнэ. Сыл аһы кытары-
һын ыһах уопсай ахсаа-
нын 15—20 бырыһыанын
хабар. Ааһан таһараахха,
совхоз ыһах кытарыаһы-
ныттан, сүөһү туһага суох
өлүүтүтүн уонна хаа-
чыстыбанный көрдөрүүлэр
наһаайынырыттан сыл
ахсын 500—600 тм.
солкуобайдаах ылаовой
бородууһуна ситэ ыла-
банка халлар. Хаһыны
биричиннэгэ — үлэ тэрэ-
һинэ, производствоны
салайыы биллэти көрдө-
булэргэ эппиэттэбэти-
тэр, ороскуоттары кыта-
нах контуруолга ыһар ха-
һаайынаһын сага ыһа-
малара дьон-халхы ко-
дүүстэһити олохтоно
иликтэригэр.
Совхоз дирекцията, пар-
тийнай, профсоюзнай уон-
на комсомольскай тарил-
тэлэрэ ССКП XXVII съез-
дин уураахтарын олоххо
иһлэрингэ анал былаан
онгоһон үлээһин эрэллэр.
Онуоха сүрүн сыал — сов-
хоһу хаһылыттан таһа-
рыы, производствоны түр-
гэтэти пятилетканын со-
руктарыгар эппиэттирдик
сайыннарыы.
ССКП Киһи Комитета
уонна ССРС Министрда-
ры Совета Агропром эконо-
мическай механизмын
салгыы тупсарыы туһунан
уураахтарыгар, чуолатаи,
производствого бары салаа-
ларын кылгас көм интэ-
рессин бэдэрээт хаһаайыстыба-
най ахсаан усулуобунайы-
гар киллэрэр соругу ту-
руордулар. Онон хаһа-
йынааһын маһык ыһа-
маларын олохтооһунга
эрчимнээх дьаһаллары
ыларбыт наада. Онуоха
сайынны сезон сааһа-
ныан интэһин бастаан тэ-
рээһин үлэлэри ыһты-
быт. Субан сүөһүнү кө-
рөр-хараһар звенолары
уонна маһык фермала-
ры барыларын кытта се-
зон устата биригээһин
бэдэрээт дуоһабын түһэ-
ристийбит. Оттон Кыһаҥи
отделениетын маһык-
сыт эр дьонноро А. И.
Потанов, А. Х. Захаров,
В. Г. Захаров, М. М. Ки-
риллин уонна Г. Т. Бори-
сов Дьаарбан сайылыкка
коллективныан үлээһин
эрэллэр. Мэччирэг ыла-
рыгар фуражнай ыһах
ахсыттан 905 килограмм
үрүк илэһи ыһага сорук-
таһыллар. Киһилэр пяти-
летка устата бэдэрээт-
тэн үлэлэригэр совхозны
ыһырыы таһаардылар.
Эһизэ бу отделениега Иг-
натентар дьон ыһаллар
үтүө ыһытыга дьэ-кэргэ-
ниһин бэдэрээт дуоһа-
бын түһэристилэр. Кыла-
ны маһыксыт уолатта-
рын ыһагыларыа совхоз
бары фермаларыгар
дүүллээһиннэ. Онон сов-
хоз үтүө уонна эти оңо-
рууга сезоннаагы сорукта-
ра чуолкайданылар. Ва-
йыты куоталаһыы сүрүн
сыалынан совхоз үрдүнэ
мэччирэг ыһагыгар фу-
ражнай ыһах ахсыттан
900 килограмм үтүө ы-
һын, биһир ыһаһыт ор-
тотунан 90 килограмм
привне ыһын, субан сүө-
һү өргө эбиллэтин 1
центнергэ тиэрдин буолар.
Хонуу үлэлэринэн дьа-
рыктанар коллективтар
тустарынан эгэр буолла-
ха, сийлэстиир звенолар
бары биригээһин бэдэ-
рээт дуоһабын быһыы-
тынан үлэлэрин тарийа-
лар. Оттуур звенолары
эмэс барыларын бэдэрээт-
кэ киллэрэргэ бэлэһин,
кэлсэтиннэ ыһа сылды-
быт. Итинник тэрээһин
барыта сүөһү аһылытын
софотуопкалааһыныа бы-
һылгы эбэхтээһини биһи-
тин толорорго туһуланар.
Сезон устата 7000 тонна
оту, 2500 тонна сылаһы
бэлэһини сорунтаахтыт.
Бэдэрээт олохтооһун,
биллэн турар, бу бастаан
дьаһалларынан эрэ бүт-
пэт. Туох хаһыны интэ-
совхоз администрацията
коллективнай дуоһагарга
ыһымын эбэхтээһини
бэлэрин толорор туһугар
күүһү-маһы барытын тү-
мүөхтээх Онуоха коллек-
тивтар үлэллэр усулуобу-
һаларын салгыы тупса-
рыы — сүрүн сорук. Ва-
йыл отделениэ ахсын
биһирдин Сүөсүһүт дьэһин
тутан алтынны 1 күнү-
гэр дьэри госуларственай
комиссияга туттарыахтыт.
Ойсон Куолаһаҥи комп-
лесе, 2 нормодек, 1 те-
летник улаа киллэрлэ-
һэтэхтэр. Итин таһы-
нан Армылаахха быһыл
сайы хотоннору тупсаран
оңорууга элбэх үлэ ыһ-
тыллара былаанналар.
Совхозка коллективнай
бэдэрээт уонна не хаһа-
йыстыбанын ахсааны ко-
дүүстэһити олохтооһун
хаһылытан таһаарга сү-
рүн тоһуунуа буолуога.
Н. МИХАЙЛОВ,
«Чурапчы» совхоз
директора.

Новатор ТРИБУНАТА ОСТУОЛБА ҮҮТТҮҮР ОҢОҢУК

Оройуон совхозтара уон-
никси пятилетка сыллары-
гар бүтэй тутуутугар эл-
бэх үлэни толороллоро
күүтүллэр. Ити барыта,
биллэн турар, үтүс сыра-
ны-сылбаны эрэйэр. Оттон
манна техника күүһүн са-
табыллаахтык туһанар
буоллаха, үлэ түргэтин
сөп. Күрүө тутарга анал-
лаах техника суовун да
һин, рационализатордар
этиллэринэн онуоха сол-
тоох оңоһуктары айан ко-
дүүстэһити туһанар
кыахтар бааллар.
Уус-Алданнаагы агро-
промышленнай холбоһук
өрөмүөннүүр-техническэй
предприятиетын рациона-
лизатора В. В. Гуляев
быйыл остуолба үтүтүүр
оңоһугу айда.
Бу оңоһук көмөгүнэн
смена устата тутууга үс-
түү-түөртүү сиринин үтү-
тэммит 300 остуолбаны
бөлөмнээххэ сөп. Манна
икки киһи үлэһин.
Остуолба биһир үтүтүн
оңорорго кырата 8 сан-
тиметр диаметрдаах сыан-
таран икки төгүл сиритэ
үтүткэр буолан, биһир

үүккэ сирдийэлэр уһук-
тарын хардары аһыыл-
лар. Онон онгучах хаһан
остуолбатын туруордун
да, сирдийэлэри остуол-
ба ити үтүтэригэр утарыт
эрэ хаалар.
В. В. Гуляев айбыт
оңоһуга тиир сыараа-
лаах, тракторга холбоһон
остуолба софотуопкала-
мыт сиригэр ханна баа-
рар идэһээххэ син.
Сыантара МТЗ-80 эбэ-
тэр МТЗ-82 трактор
кыаһыта ылар балынан
эргитиллэр. Онуоха биһир
мунуутта 1000 эргини
биһэр наада. Оттон ити-
ни киһин уонна көһин

диэки сыҕарытарга тра-
ктор гидросистемага туһа-
нылар.
Эргитэр күүс кыаһыта
ылар балтан сыантарага
алта кырылаах силовой
вал уонна муфта нөһүө
бэрлэлэр. Гидросистема
цилиндр остуолба диа-
метрыгар суоттанан 50-60
сантиметр иһинэн хам-
сыр тыаа оңоһуллара
наада. Остуолбаны үтү-
тээтэх ахсын иһинэн сы-
ҕарытар наадата суох
ити үлэни ролик үрдүгэр
олордуллубут тэлээскэ то-
лорор. Ол аата тэлээскэ-
ни сыҕарыта сылдьан он-
но ууруллубут остуолба-
ны талыт сиргинэн үтү-

тэтнэххин солтоох. Манна
остуолба суонуттан-син-
нытэһиттэн тутулууга суох
ортотунан үтүткэр кыах
баар: тэлээскэ остуол-
баны үөһэ, эбэтэр аллара
тутан биһэр анал захват
оңоһуллар.
Үөһэ снммонга оңоһук
уопсай схемата (1—сыра-
га, 2—остуолба, 3—ро-
лик үрдүгэр туора хайма-
хана сыҕарытар тэлээс-
кэ, 4—остуолбаны төһө
суоннааһыттан көрөн үө-
һэ-аллара туттары зах-
ват, 5—тэлээскэ роликтэ-
ра, 6—арааһа, 7—сыан-
тараны хайыскалыыр
арааһа, 8—сыантара, 9—
ползуун, 10—гидроци-
линдр, 11—алта кыры-
лаах силовой вал, 12—ха-
һыскалыыр арааһа, 13—
тарых, 14—кыаһыта ылар вал,
15—серыга.

Аллара снммонка: сыан-
тараны үлэлэти схемата (1—
сыантараны хайыска-
лыыр арааһа, 2—сыан-
тара, 3—подшипник, 4—
муфта итулка, 5—алта
кырылаах силовой вал,
5 а—дөлөөстөөх алта
кырылаах муфта, 6—
гидроцилиндр, 7—тирэх,
8—кыаһыта ылар вал.
С. ДОГОРДУРОВ,
ОАПХ маһабынай
механик.

13 №-дээх СПТУ
оуруот аһын үүнэ-
рээчилэри бөлөмнүр
отделениеттан 7 кыыс
преподаватель В. Г.
Ильина салалтатынан
Субуруускай аатынан
совхозка хортуппуй
снмэтин ыһыта ба

ламаһаһынна уонна
олордууга боччумнаах
номонү оңордулар
Үөрэнээччилэр Полина
Сивцева, Екатерина
Неустроева, Варвара
Иванова, Людмила

Бассаева ордук нөх-
төөхтүк үлээтилэр.
Производственнай
практика нөһүгэр
айылга харыстабыла-
гар бөһөдөлөр оңо-
һулуунулар. Практи-

каһар хортуппуй
баһыһытын не өттүн
ыраастаһыныа, кыһы-
турнай отууну бэрэ-
дэһээһингэ боччум-
наах номонү оңорду-
лар.
Е. КАЖЕНКИНА.

